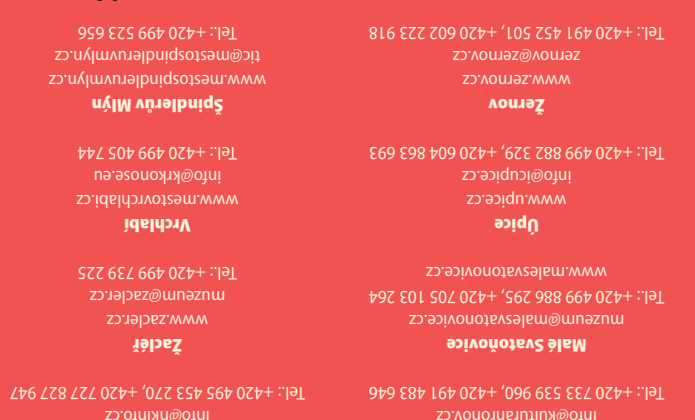
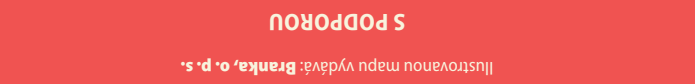
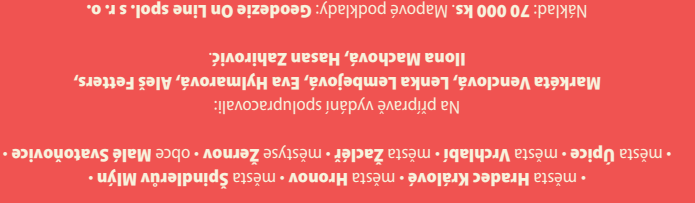
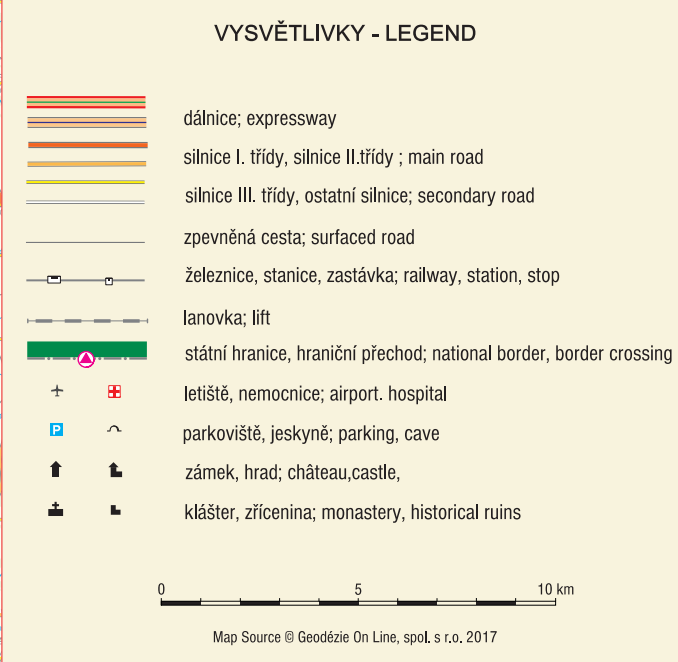
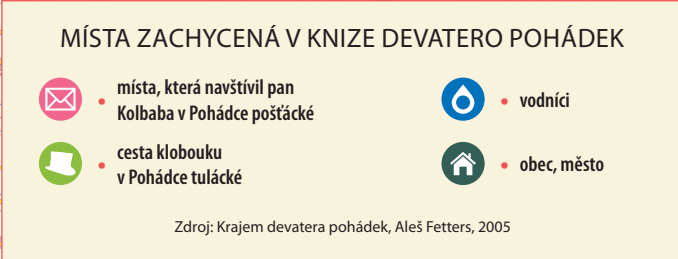
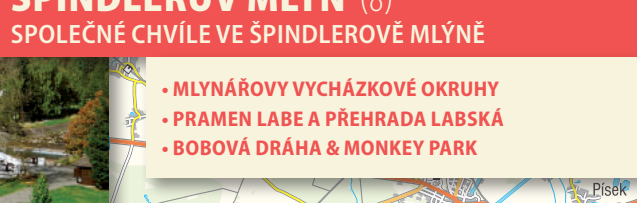
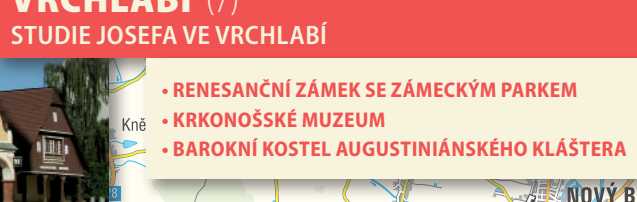
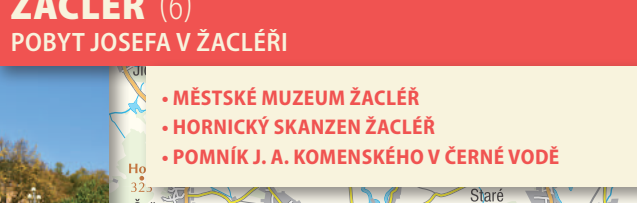
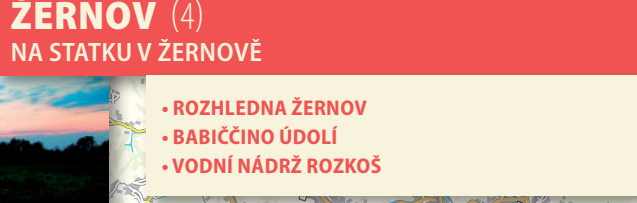
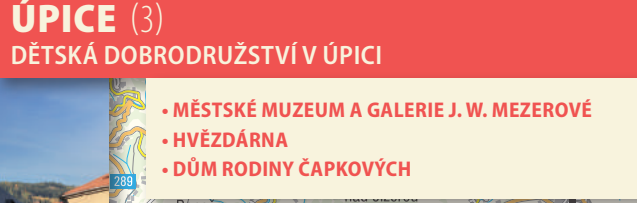
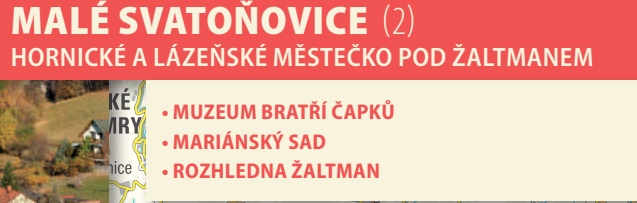
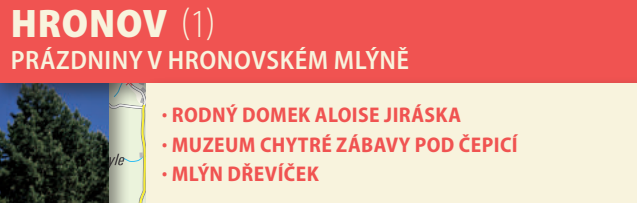

ČAPEK

CESTUJTE S NÁMI NA MÍSTA, KDE
KAREL, JOSEF A HELENA
ŽILI A TVOŘILI

MAPA • TIPY NA VÝLETY • ZAJÍMAVÁ MÍSTA

www.KARELCAPEK.cz

CESTUJTE S NÁMI NA MÍSTA, KDE KAREL, JOSEF A HELENA ŽILI A TVOŘILI

Královéhradecký kraj má tu čest být rodištěm řady literárních velikánů. Mezi ně řadíme i sourozence Čapkovy, kteří se do historie našeho národa významně zapsali nejen svým dílem, ale především lidským rozměrem. Všichni tři jsou díky svému přístupu ke společnosti a vlastnímu životu synonymem pro odvahu, čest a spravedlnost. Bohužel doba především na sklonku jejich životů neměla pro tyto vlastnosti a postoje pochopení. Rádi bychom připomněli jejich odkaz nejen prostřednictvím jejich díla, ale i míst a vzpomínek, které se váží k našemu kraji.

Helena, Josef a Karel Čapkoví, rok 1896

Dětství sourozenců Čapkových je spjaté s několika místy tohoto kraje: s Malými Svatoňovicemi a s Úpíci, kde prožili téměř celé své mládí. Jsou tu však i Hronov a Žernov, odkud pocházeli jejich rodiče a prarodiče a kam směřovaly jejich prázdninové kroky. Dále nesmíme zapomenout na Žacléř a Vrchlabí, kde si odbyval Josef Čapek svá učitelská léta, a Hradec Králové, kde prožil Karel Čapek čtyři roky v lavicích zdejšího gymnázia. Karel se sestrou Helenou byl navíc na několikátý denní letní pobytu ve Špindlerově Mlýně.

Rodina Čapkova s babičkou Helenou Novotnou (vlevo dole), rok 1901

U Heleny, nejstarší ze sourozenců, je obdivuhodné, že vzhledem k době, kdy hlavní povinnosti ženy byla péče o rodinu, se realizovala i ona prostřednictvím psaní. Především její kniha Moji milí bratři nám podává svědectví o sourozenecké pospolitosti, lásce a životní soudržnosti. A psala také pro děti, což dokládá Pohádka o babiččině zástěře, ve které se promítají vzpomínky na žernovskou babičku.

Mladší bratr Josef Čapek, věhlasný malíř, ilustrátor a grafik, byl také spoluautorem děl bratra Karla. Legendární kniha Povídaní o pejskovi a kočičce, kterou sám napsal a ilustroval, je dodnes vydávána v mnoha světových jazycích.

Helena Čapková, rok 1904

Právem se hrdě hlásíme k místům, kde sourozenci Čapkoví poprvé spatřili svět a které objevovali ve svém dětství. Rádi bychom i vám představili místa, která v jejich životě hrála důležitou roli a ovlivnila jejich tvorbu. Místa, kde se odehrávala řada příběhů z jejich knih nebo života.

Karel Čapek a Dášěnka, rok 1929

Pojďte s námi poznat místa, kde se „narodily“ pohádkové postavky jako Lotrando, havlovický vodník nebo kouzelník Magiáš. Místa, která jsou neodmyslitelně spjatá s Karlem, Josefem a Helenou Čapkovými.

PRÁZDNINY V HRONOVSKÉM MLÝNĚ

Hronov, malé městečko v centru Kladského pomezí, je rodištěm Heleny (1886) a Josefa (1887) Čapkových. Přestože manželé Čapkoví již žili tou dobou v Malých Svatoňovicích, maminka přivedla na svět Helenu i Josefa v Hronově. Pouze nejmladší Karel se narodil ve svém bydlišti v Malých Svatoňovicích.

Při procházce Hronovem můžete navštívit místo, kde sourozenci trávili prázdniny. Pamětní desku označenou písmenem „Č“ najdete před současnou střední průmyslovou školou. Tam totiž původně stávala chaloupka, kde prarodiče žili předtím, než zakoupili mlýn. Město Hronov se k odkazu Čapků hrdě hlásí, a to nejen pamětními cedulemi, ale i pojmenováním společenského sálu, kde se pořádá většina společenských akcí města. Nese název Sál Josefa Čapka. Busty obou bratrů můžete vidět i v Jirákově divadle.

Tip na výlet:

Josef a Helena Čapkoví nejsou jediní rodáci z malého východočeského městečka. Pokud navštívíte Hronov, zjistíte, že dominantou náměstí je Jiráskovo divadlo, a jak již název napovídá, je pojmenováno po dalším slavném rodákovi, spisovateli Aloisi Jiráskovi, který do své tvorby rodné místo také několikrát zasadil. Pár kroků od náměstí směrem na Polici nad Metují si můžete prohlédnout exteriéry i interiéry rodného domku tohoto spisovatele a projít se parkem, který na rodný domek přirozeně navazuje. Tam můžete ochutnat vodu z místních minerálních pramenů Regnerka a Hronovka.

Pokud objevujete rádi nové věci, zveďte vás srdečně do Interaktivního muzea chytré zábavy Pod čepicí, které najdete v centru města a které je úžasným místem poznávání a tvoření.

Za zhlédnutí rozhodně stojí i nedaleký mlýn Dřevíček, který najdete při hlavní cestě směrem na Stárkov. Mlýn, kde se mlelo za první republiky, je dochován v původním stavu a touto úžasnou technickou památkou vás provede sám pan mlýnář.

HORNICKÉ A LÁZEŇSKÉ MĚSTEČKO POD ŽALTMANEM

Když se v lednu 1890 rozlehl u Čapků v domě na náměstí v Malých Svatoňovicích pláč právě narozeného chlapečka, nikdo netušil, že se malý Karel Čapek zapíše do povědomí mnoha generací nejen svou tvorbou, ale i svým přímým, čestným a zásadovým přístupem k životu.

Při dnešní návštěvě Malých Svatoňovic můžete stále navštívit rodný dům Karla Čapka, kde je od roku 1947 otevřené Muzeum bratrů Čapků, s pamětní deskou a s bustou Karla Čapka od akademického sochaře Karla Dvořáka. Na náměstí v parčíku uvidíte sousoší bratrů Čapků od Josefa Malejovského z roku 1969. Navštívit můžete i poutní kostel Panny Marie Sedmíradostné a kapličku se sedmi prameny zdejší záračné vody. Sem chodila Karlova maminka obětovat vosková prsa za to, aby byl malý Karel silný na plíce. Pokud chcete zažít atmosféru literárního festivalu Studdnecká Čapkiana, zavítejte do Svatoňovic v květnových dnech, kdy je doba Čapků v tomto místě nejintenzivnější.

Tip na výlet:

Poutní místo Malých Svatoňovic Mariánský sad se sedmi kapličkami a křížovou cestou je místem, které rozhodně stojí za vidění. Navštivte okolní Jestřebí hory, které ve svém díle Karel nazývá Brendy. Nezapomeňte na nejvyšší vrchol Žaltman s rozhlednou a ovažnější se mohou vydat i k nedaleké Lotrandově sluji. Při příznivém počasí si tu můžete také opět buty.

DĚTSKÁ DOBRODRUŽSTVÍ V ÚPICI

Místo, kde prožili dětská dobrodružství a školní léta Lenča, Peča a Lčeka, to je Úpice. Tam chodili všichni tři sourozenci do školy, v tatínkem milované zahradě se schovávali ve větvích jasanu a dorozumívali se vlastním indiánským jazykem.

Dům, ve kterém žila rodina Čapkových, stojí v Úpici nedaleko centra dodnes. Sídlí v něm Policie České republiky, ovšem druhé patro je stále přístupné a na žádost vás tam rádi pustí. Zahradu, která byla svědkem spousty dobrodružství sourozenců, se bohužel nedochovala, na jejím místě nyní stojí autobusové nádraží. Na náměstí, naproti kostelu dnes stojí i pošta, která je dějištěm Poštácké pohádky a je označena pamětní deskou. O Čapkově rodině a době, kterou prožili v Úpici, se dozvíte i v expozici v Městském muzeu a galerii J. W. Mezzerové.

Tip na výlet:

Úpice není jen místem, kde můžete sledovat stopy Čapků, ale i hvězdy a planety. Již více než padesát let tu nabízí pohled do vesmíru úpická hvězdárna, která se specializuje na pozorování Slunce. Město je ideální východiskem do Jestřebích hor. Odtud je to už jen kousek do Havlovic, kde sice již nepotkáte havlovického vodníka (Velká pohádka doktorská z Devatera pohádek), ale jistě si užijete sportovní aktivity všeho druhu ve všesportovním areálu.

NA STATKU V ŽERNOVĚ

Žernov je rodným místem tatínka sourozenců Čapkových Antonína. Helena, Josef i Karel tam jezdili za babičkou a dědečkem. Ten dokonce pamatoval a často vzpomínal na bláznivou Viktorku z knihy Babička od Boženy Němcové.

Potomci rodiny Čapků žijí na Žernově dodnes. V domě čp. 63, kde žil kmotr a strýc (bratr tatínka Antonína) sourozenců Čapkových, byla ještě nedávno prodejna a hostinec, nyní již slouží pouze k soukromému účelu.

Tip na výlet:

Ze žernovské rozhledny se vám naskytne úžasný pohled na celé Kladské pomezí, blízké Ratibořce se stejnojmenným zámkem a Babiččíným údolím i vzdálenější okolí. K vodním sportům lze tzv. východočeské moře – vodní nádrž Rozkoš, kde se můžete i ubytovat v přilehlém kempu. Česká Skalice vám nabízí návštěvu Baručiny školy, kam docházela Božena Němcová, a Muzea Boženy Němcové s expozicí věnovanou této slavné spisovatelce.

KARLOVA STUDIJNÍ LÉTA V HRADCI KRÁLOVÉ

Právě v Hradci Králové, přezdívaném díky prvo-republikové architektuře „Salon republiky“, začal Karel již jako jedenáctiletý chlapec studovat gymnázium. Tady poznal první lásky a začal i politicky smýšlet při organizaci protirakouského spolku.

I v současné době najdete v historickém centru Hradce Králové na Malém náměstí dům, kde v letech 1901–1905 pobýval Karel Čapek. Dnes je v tomto domě Hotel U Královny Elišky a je označen pamětní deskou se vzpomínkou na Karla Čapka. V Galerii moderního umění v expozici Vladimíra Preclíka je k vidění busta Josefa Čapka (stejnou bustu uvidíte i v Muzeu bratrů Čapků v Malých Svatoňovicích). Navštívit můžete Klicperovo divadlo, ve kterém se v lednu roku 1921 konala premiéra hry R.U.R. v nastudování ochotnického spolku Klicpera.

Tipy na výlet:

Krajské metropoli se ne nadarmo říká „Salon republiky“. Stavby architektů Jana Kotěry a jeho žáka Josefa Gočára a dalších přeměnily do té doby pevnostní město v hospodářské a kulturní centrum kraje. Vy-užít můžete i čtyři městské procházkové okruhy, které vás provedou nejvýznamnějšími i méně známými zákoutími města. V Hradci Králové jako královském věnném městě si můžete prohlédnout památky i z doby, kdy bylo sídlem královny Elišky Rejčky nebo Elišky Pomořanské. K těmto památkám se řadí katedrála sv. Ducha. Za návštěvu stojí i Bílá věž, Labyrint Divadla Drak, Muzeum Petrof, Muzeum východních Čech (v období 1/2018 - 6/2019 uzavřené z důvodu rekonstrukce), Hvězdárna a planetárium nebo Labská elektrárna.

POBYT JOSEFA V ŽACLĚŘI

Do městečka, nazývaného východní branou Krkonoš, byl Josef poslán před svými studiemi ve Vrchlabí. V Žacléři se měl Josef zdokonalit v němčině, protože ve Vrchlabí se učilo pouze v tomto jazyce.

Dodnes najdete na žacléřském náměstí dům, kde býval hostinec J. Zizsky, u kterého byl Josef ubytován, i bývalou měšťanskou školu. Dnes již budova školy slouží k účelům městské knihovny a mateřské školy. Pobyt Josefa připomíná i informační cedule na Rýchorském náměstí.

Tip na výlet:

Kromě budov připomínajících Josefův pobyt v tomto městečku nabízí Žacléř i jiná místa, která stojí za vidění. K návštěvě zve Městské muzeum Žacléř s nabídkou představení bohaté historie regionu a tematicky zaměřenými výstavami. V prostorách muzea můžete využít i služeb infocentra. Vzpomínkou na dlouholetou těžbu černého uhlí je hornický skanzen Žacléř, který je umístěn v areálu bývalého dolu Jan Šverma. K prohlédnutí jsou zde strojovny, sachetní budovy, zachovalé části jámy a větrací kanály jámy Julie. Město je díky své poloze v zimních měsících jedním ze středisek běžeckého a sjezdového lyžování.

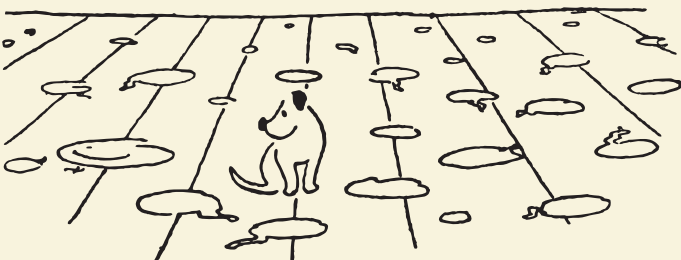
STUDIE JOSEFA VE VRCHLABÍ

Malebné podhorské město se v letech 1901–1903 stalo druhým domovem Josefa Čapka. Studoval zde německou odbornou školu a najdete ji na adrese Krkonošská 265. Stavba je označena pamětní deskou Josefa Čapka. Dům nedaleko řeky Labe, kde Josef bydlel, stojí v části města, která volně navazuje na nově renovované labské nábřeží.

Budova, v níž Josef Čapek studoval, dodnes plní svou vzdělávací funkci, v současnosti ale se zaměřením na strojírenství a gastronomii. Jde o střední odbornou školu a najdete ji na adrese Krkonošská 265. Stavba je označena pamětní deskou Josefa Čapka. Dům nedaleko řeky Labe, kde Josef bydlel, stojí v části města, která volně navazuje na nově renovované labské nábřeží.

Tip na výlet:

Vrchlabí se od dob, kdy tady Josef studoval, změnilo. Stalo se oblíbeným podhorským městem střední části Krkonoš v údolí horního toku Labe. Za zhlédnutí stojí renesanční zámek, ke kterému náleží volně přístupný zámecký park. V létě můžete navštívit barokní kostel augustiniánského kláštera z roku 1705. Nedaleko novogotického chrámu sv. Vavřince najdete i historické domky, které jsou příkladem krkonošské architektury 16. století. Je v nich umístěno Krkonošské muzeum představující přírodu hor a život zdejšího lidu. Pro odpočinek zvolte procházku podél Labe s nově vytvořenou náplavkou, kde si můžete oddechnout za šumění řeky Labe.

SPOLEČNÉ CHVÍLE VE ŠPINDLEROVĚ MLÝNĚ

V samém srdci Krkonoš Karel Čapek s tehdejší přítelkyní a pozdější manželkou Olgou Scheinplugovou a se svou sestrou Helenou pobýval v roce 1921 několik týdnů na dovolené. V hotelu Savoy si uživali pobyt nedaleko rodného kraje.

Na společné trávené dovolené, výlety a volné dny všichni tři sourozenci vždy rádi vzpomínali. Často pobývali společně na různých místech v Čechách a na Moravě, a to i v dobách, kdy Helena již měla rodinu a bratři byli ještě svobodní. Krkonoše vždy vnímali jako součást rodného kraje a v roce 1921 zavítali právě do Špindlerova Mlýna.

Ubytování byli v dodnes stojícím hotelu Savoy v centru městečka, které je považováno za nejznámější a nejnavštěvovanější středisko nejvyšších hor Krkonoš. Do Krkonoš se Karel vrátil i později do hotelu Praha.

Tip na výlet:

V zimě je Špindlerův Mlýn střediskem převážně sjezdového lyžování. Skvěle upravené sjezdovky různých obtížností jsou tu připravené od prosince do dubna. Špindlerův Mlýn ale nežíje jen v zimě. Návštěvníkům nabízí klidná zákoutí určená k relaxaci a odpočinku a zájemci mohou od jara do podzimu využít i nespočet turistických a cyklistických tras.

